

ников способностей к самопознанию, самообразованию, самосовершенствованию; создавать условия для «развертывания» внутреннего, личностного потенциала каждого воспитанника. Переосмысление роли педагога, который становится в большей степени «координатором» или «наставником», чем непосредственным источником информации; позиция педагога по отношению к детям;

- расширение участия работников дошкольного образования Украины в целом, так и отдельных её регионов в международных интеграционных образовательных проектах и программах.

Список использованной литературы

1. Бордовская Н. В., Реан А. А. Педагогика / Н. В. Бордовская, А. А. Реан. ¾ СПб. : Издательство «Питер», 2000. – 304 с.
2. Дошкольное образование: состояние и перспективы развития [Электронный ресурс] : <http://sekretiki7ya.ru/doshkolnoe-obrazovanie-sostoyanie-i-perspektivy-razvitiya>

3. Состояние, проблемы и пути развития дошкольного и общего (среднего) образования [Электронный ресурс] : http://web-local.rudn.ru/web-local/uem/iop_pdf/247-Tkach.pdf.
4. Дошкольное образование во Франции [Электронный ресурс]: <http://doshkolenok.kiev.ua/doshkolnoe-obrazovanie-v-mire/156-doshk-france.html>.
5. Антонов А. А. Современные тенденции дошкольного образования [Электронный ресурс] / А. А. Антонов. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/sovremennyye-tendentsii-doshkolnogo-obrazovaniya>.
6. Иванова И. Н. О тенденциях развития современного образования / И. Н. Иванова // Инновации в образовании, 2008. — № 3. — С. 5—23.
7. Постановление Кабинета Министров Украины от 13 апреля 2011 года № 629 «Об утверждении Государственной целевой социальной программы развития дошкольного образования на период до 2017 года».

HAYRUDDINOV M. A.

Mykolaiv

TRENDS AND PROSPECTS OF PRE SCHOOL EDUCATION DEVELOPMENT IN UKRAINE

The article presents the results of research of state and ways of development of preschool education under the conditions of strengthening integration processes in society. The author draws attention to the theoretical and methodological approaches and pedagogical conditions, which together can ensure the progressive development of future preschool education in Ukraine.

Keywords: globalization, integration, education space, preschool education, a trend.

ХАЙРУДДІНОВ М. А.

м. Миколаїв

ТЕНДЕНЦІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті представлені результати дослідження стану і шляхів розвитку дошкільної освіти в умовах посилення в суспільстві інтеграційних процесів. Автор звертає увагу на теоретико-методологічні підходи та педагогічні умови, які у сукупності можуть забезпечити поступовий розвиток системи дошкільної освіти в Україні в майбутньому.

Ключові слова: глобалізація, інтеграція, освітній простір, дошкільна освіта, тенденція.

Стаття надійшла до редколегії 24.04.2014

УДК 37.034

ХАЛЛО О. Є.

м. Івано-Франківськ

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Стаття присвячена проблемі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх педагогів. Проаналізовано дослідження науковців щодо поняття «валеологічна підготовка» та «здоров'язберігаюча діяльність». Висвітлено деякі аспекти професійної підготовки майбутніх педагогів до організації здоров'язберігаючої діяльності.

Ключові слова: валеологічна підготовка, здоров'язберігальні технології, здоров'язберігаюча діяльність, «здоров'язбережувальна компетенція».

Постановка проблеми. Розвиток сучасної системи освіти визначається інноваційними перетвореннями, в основі яких лежить використання компетентнісного підходу. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у ВНЗ полягає в набутті та розвитку у студентів

набору ключових, загальногалузевих та предметних компетенцій, які визначають його успішну адаптацію в суспільстві.

Аналіз психолого-педагогічних напрацювань вітчизняних дослідників засвідчив, що в теорії та практиці вищої освіти накопичено

значний науковий і прикладний потенціал, який може стати основою для вдосконалення підходів до професійної підготовки майбутніх учителів: визначено домінуючі імперативи нової стратегії професійної підготовки фахівців із позицій нової філософії освіти (В. Андрущенко, С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Кремень та інші); розроблено теоретико-методичні основи підготовки вчителів у педагогічних навчальних закладах (А. Бойко, О. Біда, О. Дубасенюк, О. Пехота та інші); досліджено проблеми професійно-педагогічної готовності студентів вищих педагогічних навчальних закладів до використання нових технологій (О. Березюк, М. Богданова, Н. Нетребко та інші); розроблено питання формування педагогічної майстерності майбутніх учителів (І. Зязюн, О. Ковальова, А. Луцук та ін.).

Сучасна наука, визначаючи базові цінності й орієнтації особистості, розглядає їх як програму особистісного розвитку, що може бути обґрунтована, уточнена, конкретизована в процесі навчання, виховання і самоосвіти (І. Бех, О. Бондаревська, С. Гончаренко, О. Савченко та ін.).

Разом з тим, у вітчизняній педагогіці недостатньо є наукових праць, у яких обґрунтовуються теоретичні та методичні основи формування готовності майбутнього вчителя до організації життєдіяльності, навчання і виховання на основі здоров'язберігальних технологій, реалізації комплексу заходів, пов'язаних із охороною здоров'я свого та інших у процесі навчальної діяльності.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні необхідності розвитку здоров'язбережувальної компетентності майбутнього педагога в процесі навчання.

Виклад основного матеріалу статті. Проблема визначення базових компетентностей педагогів в умовах нової освітньої парадигми є важливою умовою відродження національної освіти. Сьогодні на часі – компетентнісна парадигма як новий концептуальний орієнтир. Реалізація даного підходу припускає формування й розвиток ключових компетентностей в процесі виховання і навчання за стандартом.

У підходах до визначення здоров'язбережувальної компетентності сьогодні вирізняють три основні напрями:

- філософський, який визначає здоров'язбережувальну компетентність як інтегральний

показник культури та соціальної політики суспільства (В. Гусев, М. Руткевич, Л. Філіппов) [4];

- медико-біологічний, який розглядає його як гігієнічну поведінку, що базується на науково обґрунтованих санітарно-гігієнічних нормах (О. Балакірева, О. Вакуленко, О. Яременко та ін.) [7];
- психолого-педагогічний, який стверджує роль мотиваційно-цілеспрямованого ставлення, свідомості, поведінки, ціннісно-орієнтованої діяльності особистості (Н. Гармаш, Н. Городнова, С. Коршок та ін.) [3].

Сучасні медичні напрями формування здоров'язбережувальної компетентності різних вікових груп населення відображено у дослідженнях Є. Вільчковського, Н. Денисенко, А. Макєєвої та ін., в яких вчені намагались комплексно підійти до вирішення проблеми, врахувати всі аспекти життя і сфери діяльності людини, а не лише формувати негативне ставлення до шкідливих звичок.

Гігієнічне навчання і виховання дітей як метод формування здорового способу життя розкрито у доробках М. Зубалія, О. Мельника, О. Міхільова та ін. У їх роботах широко висвітлюються зміст, форми і методи гігієнічного виховання як фундаменту здоров'я і людської гідності. Доводиться його зв'язок з естетичним, екологічним, моральним і трудовим вихованням, оскільки розглядається взаємодія організму дитини з оточуючим середовищем. Основним його завданням є формування у дітей і підлітків ряду гігієнічних навичок, прищеплення знань з гігієни, спрямованих на охорону здоров'я.

Сучасна педагогічна наука покладає неабиякі надії у вирішенні проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності: Є. Булич, І. Мурахов, А. Погребняк, В. Оржеховська, Д. Колесов, Т. Бойченко, В. Горошук, Н. Вадзюк, С. Юрочкіна та ін.

З метою розв'язання проблем формування здоров'язбережувальної компетентності групою вчених (Т. Бойченко, Н. Вадзюк, В. Горошук) розроблена Концепція безперервної валеологічної освіти в Україні. Вона є складовою загальної Державної програми національної освіти і враховує досвід передових країн світу з означеної проблеми [5].

Формування здоров'язбережувальної компетентності відбувається в процесі виховання як стійкої системи виховання здорової людини, здатної самостійно підтримувати й зберігати

своє здоров'я на основі набутого валеологічного досвіду та валеологічної практики [6, с. 109–118].

Здоров'язбережувальна компетентність, як ключова формується на міжпредметному рівні за допомогою предметних компетенцій з урахуванням специфіки предметів та пізнавальних можливостей педагогів.

Проблематика здоров'язбережувальної компетентності – предмет різнобічних досліджень. В основі даної компетентності є різні типи здоров'я людини, які базуються на різних за своїм рівнем і спрямуванням методологічних засадах. Це – філософські, психосоматичні, антропологічні, соціокультурні, дуалістичні та інші моделі здоров'я.

Загальноприйнятим у міжнародному співтоваристві є визначення здоров'я, викладене у Преамбулі Статуту ВООЗ: «Здоров'язбережувальна компетентність – це стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб або фізичних вад» [2].

Аналіз цих визначень свідчить про неоднозначність цього поняття, про різні підходи до його досліджень. Тому доцільно проаналізувати сутність категорій «здоров'я» та «компетентність» як складових здоров'язбережувальної компетентності». Здоров'я визначається як філософська, соціальна, економічна, біологічна, медична педагогічна та психологічна категорії, як індивідуальна й суспільна цінність, явище системного характеру, динамічне, що постійно взаємодіє з навколишнім середовищем. Компетентність у визначеній галузі за словами В. Раєвського та А. Ху-

торського – це поєднання відповідних знань і здібностей, що дозволяють обґрунтовано судити про цю сферу й ефективно діяти в ній.

«Здоров'язбережувальна компетентність» – це комплексна проблема, складне поняття глобального значення. Аналізуючи поняття «здоров'язберігаюча компетентність» зазначимо, що на думку О. Ващенко «Здоров'язбережувальна компетентність» – це комплекс знань, умінь, ставлень та цінностей, які спрямовані на збереження й укріплення здоров'я – свого та оточуючих, на уроках та в позаурочній діяльності [1, с. 4].

Під поняттям «здоров'язберігаючої компетентності» ми розумітимемо характеристики властивостей учня, спрямовані на збереження фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я – свого та оточення.

Список використаних джерел

1. Ващенко О. М. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня молодшого школяра : навч.-метод. посіб. / О. М. Ващенко, В. М. Єрмолова, Л. І. Іванова та ін. — Кам'янець-Подільський : Абетка, 2012. — 192 с.
2. Велика медична енциклопедія. вид. 3-е. / [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://med-if.narod.ru/med_encyklopedia/preview.html.
3. Гармаш Н. О. Формування навичок здорового способу життя у школярів: постійно діючий семінар для вчителів / Н. О. Гармаш // Шкільному психологу. Усе для роботи. — 2011. — № 7. — С. 32—37.
4. Гусев В. І. Західна філософія нового часу XVII–XVIII ст. / В. І. Гусев — К. : Либідь, 2008. — 367 с.
5. Концепція неперервної валеологічної освіти в Україні // Початкова школа. — 2005. — № 1. — С. 57—60.
6. Міцай Ю. Здоров'язбережувальне освітньо-виховне середовище навчального закладу / Ю. Міцай // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. — 2012. — № 8. — С. 109—118.
7. Формування здорового способу життя молоді: проблеми, перспективи / О. Яременко, О. Балакірева, О. Вакулєнко та ін. — К. : Український ін-т соціальних досліджень, 2010. — 207 с.

КHALLO O. E.
Ivano-Frankivsk

FORMATION ZDOROV'YAZBEREZHUVALNOYI COMPETENCE OF TEACHER

The article is devoted to the formation of formation of healthy competence of teachers. Analysis of research scientists on the concept of «Health Education» and «Health-activity». There are highlighted some aspects of training future teachers in the organization of healthy activities.

Keywords: Health Education, formations of healthy technologies, Health-activity, formation of healthy competence.

ХАЛЛО О. Е.
г. Івано-Франківськ

ФОРМИРОВАНИЕ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩЕЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ

Статья посвящена проблеме формирования здоровьесберегающей компетентности будущих педагогов. Проанализированы исследования ученых относительно понятия «валеологическая подготовка» и «здоровьесберегающая деятельность». Освещены некоторые аспекты профессиональной подготовки будущих педагогов к организации здоровьесберегающей деятельности.

Ключевые слова: валеологическая подготовка, здоровьесберегающие технологии, здоровьесберегающая деятельность, здоровьесберегающая компетенция.

Стаття надійшла до редколегії 01.04.2014